

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slagelse Realskole.

1869.

Til min søn Broder Peter
p. Fredik.

Indbydelsesskrift

til

AFGANGSPRØVEN OG AARSPRØVEN

i

Slagelse Realskole

den 15de--17de og 19de--24de Juli 1869.

Udgivet tilligemed Skoleefterretninger

af

Fr. Dahl,
Skolens Bestyrer.

Slagelse.

Trykt hos C. Friis.

1869.

ET PAR ORD OM OPMÆRKSOMHEDENS BETYDNING FOR DANNELSEN.

At tale godt forudsætter Dannelse; at høre godt er tidt et endnu sikkrere Kjendetegn paa Dannelse. Den, der taler — om han endog gjør det nok saa godt, ja, tidt netop jo bedre han troer at gjøre det — gjør derved sin Person gjældende og staaer Fare for at ville gjøre dette mere end godt er. Forfængeligheden kan drive ham til i Alt, hvad han taler, blot at lægge an paa sit Publicums Beundring; skal han høre, da maa det kun være den Beundring, der ydes ham. Det er en trøstesløs Tilværelse, en Saadan frister, naar hans Publicum er borte. Selvbeundringen kan være stor nok, den er dog aldrig saa stor, at den kan udholde et virkeligt Afkald paa fremmed Beundring. Selvtillidsfulde Standpunkter, der skulde synes sig selv nok og virkelig gjøre Fordring paa at være det, falde bestandig ud af Rollen og yttre sig i Tale og Skrift for et Publicum, der, hvor meget det end haanes af dem, dog er og bliver dem et — „høitæret“. Naturligviis vil Den, der higer efter at beundres, helst modtage dannet Hylding; kan den ikke opnaaes, da nøies han med en hvilkensomhelst, og for dog at være, efter menneskelige Vilkaar, saa sikker som mueligt paa Hyldingen, stiler han ofte kun efter de Ukyndiges og Umyndiges Beundring, der haves lettest og lettest bevares. Snart er det

Talens Masse, som ikke sjælden hos Folkevækkere og Folkeledere, hvormed der virkes; snart er det netop Talens fornemme, hemmelighedsfulde Paaholdenhed, dens afmaalte Fynd, som i Oraklernes Sprog eller i Cæsarisens Forsynsstil, hvormed Samtiden i det rette Øieblik spændes. At det ikke altid er Talens Væsensindhold, der sikkrer Seiren, det kommer Taleren snart under Veir med; hvor tidt er det ikke Vittigheden, for ikke at sige „Branderen,“ der bliver Hovedsagen, medens Væsensindholdet bliver det Uvæsentlige. Efter det grundige Ords Tider komme det vittige Ords Tider; det er bekvemmere at virke med faae spidse Vittigheder end med lange Udviklinger, og det lønner sig i Almindelighed bedre, da den vittige Bemærkning, til hvilken middelmaadige Evner i Virkeligheden kunne oplæres meget lettere end til ordnet, sammenhængende Tankeudvikling, har en vis ufortjent Forret hos den almindelige Bevidsthed til at modtages som et Genialitetens Lynglimt — ligesom Kortkunsten gjør et stærkere Indtryk paa Mængdens ydre Øie end den harmoniske Legemsudvikling. Man vender altsaa, med Vittigheden, paa en Maade tilbage til Ordsprogets Oldtid; men dennes Naturlighed er ikke længere tilstede. Hvad der i Oldtiden kunde give den spæde Aand Næring, giver i en dannet Tid kun Purring, virker kun som Kryderiet, der aldrig kan blive dagligt Brød, kun som Gnisten, den, man vel kan brænde sig paa, men ikke varme sig ved. Men den hyppige Purring medfører Slappelse. Man vænner sig til Stik af Vittigheder, som til Stik af Bier. Den Vittige bliver ked af sin Forretning, der slaar over i Blaseertheden, som i det ironiske Smil, hvormed den lader Verden passere Revue, først søger at frelse sin indbildte Overlegenhed, men omsider, naar Verdens Opmærksomhed for Smilets Storhed sløves, selv sløves og

synker hen i en Apathie, der Intet har at sige og Intet at høre.

For at tale godt maa man være dannet. Men er det Reglen, at der til at høre godt kræves endnu større Dannelse? Den, der aldrig har hørt, eller, hvis han er døv, ladet andre Organer gjøre Ørets Tjeneste, han bliver Idiot. Mennesket er, som Aristoteles siger, et politiskt Væsen, et Samfundsvæsen, og dets Samfund er et Samfund med Alt lige fra Gud indtil det laveste Phænomen i den uorganiske Verden. Hvorhen den Opmærksomme vender sig, hører han en Lærers Røst. „Jeg er et Menneske; intet Menneskeligt er mig uvedkommende“ — ja, Intet i Tilværelsen er mig uvedkommende. Skulde det ikke fra denne Side synes, som maatte det være Menneskets Opgave uafslædig at sidde lyttende til Tilværelsens talløse Røster uden nogensinde at føle sig værdig til selv at turde udskrives som Lærer for Nogen? Tilvisse, denne Følelse af egen Ringhed er et uendelig sikkrere Dannelsens Særkjende, end Selvtilliden hos den saakaldte Halvstuderede, der, med sin i Virkeligheden langt mindre end halve Viden, har ladet Læreaarene langt bag sig og troer sig i Mesterskabets trygge Besiddelse. At høre godt, at vedblive at kunne høre, det er at fremmes i Dannelse; men Den, der har ophørt at høre, han er sat i Dannelsens Væxt, er kun et Dannelsens Misfoster. Hvor Fordommene herske, hvor de nye Begyndelsers Væld ere udtørrede, der er Talen kun som Ørkenens Sandhvirvler, der er selve Livstegnet kun Død og dødbringende. Saalænge vi leve, skulle vi lære — ja, en Lærvillig, som Sokrates, kan end ikke tænke sig Livet i Underverdenen uden som en Skole, i hvilken der atter og atter maa spørges, atter og atter maa læres. Men ogsaa det blot lyttende og spørgende Standpunkt har sit Vrangbillede. Den

Viisdom, der tier, for ikke at forløbe sig, er som Strudsen, der troer sig i Sikkerhed, naar den skjuler Hovedet i Busken; og, forsaavidt der kan spørges, uden at selve Spørgsmaalet forraader en Paa-stand, fortjener den blot Spørgende ikke stort bedre Lov. Hvad det Mindste, det Usleste kan være for mig, den Lærende, det maa ogsaa jeg kunne være for Andre: en Lærer. Er Intet mig ligegyldigt, kan heller ikke jeg være Nogen ligegyldig. Alt virker paa mig; selv kan jeg ikke være det Eneste i Tilværelsen, der Intet virker, men kun modtager for i denne Modtagen at nyde mig selv. Den Ydmyge har ogsaa sin Hovmodsfristelse, kanskee den allerstørste. Det spæde Træ sætter Blomst og Frugt, skjøndt dets Udvikling har langt tilbage. Ogsaa den spæde Aand har Blomst og Frugt at yde, saasandt den har Kjærlighed. Hvor elskeligt et Billede møder Dig ikke, naar Du, selv useet, bliver Vidne til den Veiledning, det ene Barn giver det andet! Hvad der, menneskelig, gives i Kjærlighed, det er vel sandt, det gives i Skrøbelighed; men hvad der modtages, fra hvilken Haand det end modtages, det bærer dog Alt ogsaa den modtagende Haands subjective Farve, er kun Stykkeværk, kun i Skrøbelighed. Timelighedsvilkaarene ere uundgaaelige i Eet og Alt, fordi Evighedsvilkaarene, de absolute Krav, i Eet og Alt ere uundgaaelige.

Er vor Tid tilbøieligst til Talens eller til Taushedens Vrangbillede? Et bestemt Svar er vanskeligt; man seer ved Tidscharakteristiker altfor let Hvad man vil see, allerhelst da Øiet har saa Meget at vælge imellem. Billeder af den tomme og den selvforgudende Snakkesalighed paa den ene Side, og af den sovende og den luunt beregnende Taushed paa den anden Side, møde imellem hinanden, uden at det tør afgjøres, paa hvad Side

Majoriteten er. Men hvad enten der sees hen til Forhandlinger i Videnskab og Kunst, eller paa Thinge, eller i Privatlivet, tør det vel siges: vi forstaae os kun lidet paa at samtale. Var ikke Saginteressen ganske anderledes raadende, de Samtalendes private Forherligelse ganske anderledes tilbagetrængt hos en Sokrates, der med Sandhed kunde sige om sig selv, at han hørte til Dem, „der gjerne lade sig overbevise, naar de have sagt noget Usandt, men som ogsaa gjerne overbevise Andre, naar disse ere afvegne fra Sandheden, og for hvilke det Første ikke er mindre kjær end det Sidste?“ Vor Tids Rethaveri gjør, at Samtaler nu væsentlig ere skiftende Enetaler — dem, Sokrates, navnlig ved en Samtales Begyndelse, var saa betænkelig ved og ønskede fortrængte af de korte Repliker, i hvilke Tanken saa at sige kryber, før den drister sig til at gaae ene, og i hvilke man ikke saa let tilhyller hinandens berettigede Indvendinger i sin egen Veltalenheds Skyer —; man bruger den Tid, i hvilken „Modstanderen“ — ikke Medarbejderen — taler, til at overveie og forberede sit Foredrag, for hvilket man er saa troskyldig at vente villigere Øre, end det, man selv har Brug for; kun for Modstanderens Blottelser har man, som i Fægtning, levende Sands. Hvad man skrev, det skrev man; hvad man har sagt, det skal staae. Til Indrømmelser kan vel stundum Tausheden bruges, men helst fordi der ogsaa kan seires og dræbes med Taushedens Vaaben. Virkeligt Samarbejde, hvor Selvstændigheden hverken sygelig hævdes eller cliquemæssig opgives, hører til Sjældenhederne. Hvor det gjælder at hverve Stemmer, viser man en Agtelse for Andre, der er ligesaa levende ud-talt, som Ligeegyldigheden for deres Meninger er levende følt. — At disse den mundtlige eller skriftlige Tankeudvexlings Misforhold i vor Tid føles,

sees tydelig af den herskende Tilbøielighed til at give den mundtlige, den personlige Forhandlingsform Fortrinet; kun glemmer man altfor ofte den gamle Leveregel for virkelig Samtale: Flere end Gratiernerne, færre end Muserne. Den sokratiske Anviisning paa det levende Ords dannende Betydning misforstaaes saaledes i de moderne Anvendelser af det ved store Sammenkomster, hvis Udbytte man tidt bedst tilegner sig gjennem Dagbladenes trykte Referater. Saalænge det „levende“ Ord ikke naaer hen til virkelig Samtale, vil dets dannende Virkning i mangfoldige Forhold væsentlig blive den samme, som det skrevnes; hvor hiint kun er en Gjenganger af dette, der vil Spotten ikke udeblive.

Det er i Skolerne — næst Hjemmet naturligviis — at der maa hævdes det mundtlige Ord, ved Siden af det skrevne, den Ret, hvoraf det vil afhænge, om den kommende Slægt skal blive sund. Her møde imidlertid store Vanskeligheder. Rousseaus Paastand, at en Lærer kun bør have een Lærling, en Lærling kun een Lærer, er paradox. Skolen skal, nærmest hvad Undervisningen angaaer, være en Tolk fra Hjemmet, og en Børneflok, hvis Veiledning ikke vilde være uoverkommelig for Forældrene selv, hvis de fra Kundskabens Side vare Sagen voxne, maa en tilkaldt Lærer ogsaa kunne overkomme. Skolerne gaae imidlertid langt videre, hvad det samtidige Elevantal angaaer; de store Klasser give mere Indtrykket af smaae Stater end af store Familier: Numrene svare til Rangklasserne, Charaktererne til Løn, Decorationer og Straffe; Hensynet til Evnerne tilbagetrænger Hensynet til Villien, — alt Dette og Mere til, ligesom i Staterne. Heri kan der være og er virkelig meget Godt: Børnene kunne ikke tidlig nok faae en Anelse om, hvad det vil sige at være Borger. Men glemmes maa det ikke, at de dog væsentligst ere

Børn, at Familielivets Krav skulle fyldestgjøres. Det er allermeest til Huuslæreren, at disse Krav stilles; naar man derfor paa sine Steder endnu ikke yder ham synderlig større Agtelse end den, Pædagogen nød i Oldtiden, da er dette saa meget skjævere, som hans Opgave i Virkeligheden er Lærens personligste Opgave, ikke blot fordi hans Adgang til Elevens Hjerter er lettest, men ogsaa fordi den harmoniske Sammenarbejden af Dannelsens mangfoldige Midler udelukkende er lagt i hans Haand. Et Slags Mellemlid mellem Huuslærervirkosomheden og Skolens Gjærning danner Partieveiledningen, det, vi, naar Eleverne høre til de forholdsviis Udviklede, hertilands kalde Manuduction. Jeg har selv i en lang Aarrække været Manuductor og har fra den Tid indvundet adskillig Erfaring til Belysning af Forskjellen mellem Læremaaden i Forhold til et „Partie“ og i en Skole. Allerede den Omstændighed, at Manuductøren i Almindelighed giver Underviisningen i sit Hjem, har sine Umiddelbarhedens og Hjemlighedens Fordele. De samtidige Elevers Antal er begrændset til 4 eller 5. Enhver Elev kan faae Leilighed til i enhver Time at spørges og spørge, en Samtaleform for Veiledningen, hvori denne netop har sin Styrke. Ethvert disciplinært Hensyn, Numere, Charakterer o. desl., er enten aldeles overflødig eller tilbage-trængt. Har Manuductøren et tilstrækkelig stort Antal Elever, vil der ved Sættelsen af Partierne i Almindelighed bedre end i Skolerne kunne sørges for, at de i Evner og Kundskaber hverandre Nærmeststillede komme sammen. Opnaaes Eensartethed paa et Partie dog ikke strax, da vil Læreren selvfølgelig ved særskilte Timer for de uheldigst Stillede langt lettere end i en stor Skoleklasse forholdsviis snart kunne tilveiebringe væsentlig Eensartethed. At der ved alt Dette indvindes

Tid, vil let sees. Det har for Skolerne noget Tirrende ved sig at see Privatunderviisningen føre Eleven over Examenstrinet i en Tid, der stundum kun er halv saa stor som den, de selv behøve. Det ligger nær at søge Forklaringen heraf i Overfladiskhed ved Privatveiledningen. Denne Forklaring kan være berettiget, men heller ikke mere. Ligesom der er en Hurtighed, der er overfladisk, er der en Langsomhed, der ikke er Grundighed, men Kedsommelighed og Død. Og ligesom der er en rolig, sindig Udvikling, der er grundig, er der en energisk Hurtighed, der ogsaa kan være det. Hvor vanskeligt vil det ikke være i en Skole at kaste Timeplanen overbord for i en længere Timerække, i hvilken man tør gjøre Regning paa, at enhver Times Resultat huskes i den kort efter følgende, at holde Elevernes Tanker saaledes samlede over et større Videnskabsafsnit, at baade et hurtigt Overblik og et grundigt Indblik opnaaes! Det store Antal af vekslede Lærefag kan have noget Forfriskende ved sig; men det kan ogsaa forvirre og svække Hukommelsen. Men først og fremmest har Partielæsningen sin Styrke i det Personlige; Partiets Elever ere saa mange, at den Eensformighedens Fare, der kan være forbunden med Underviisningen af en Enkelt, er udelukket, og saa faae, at virkeligt Samarbejde mellem dem indbyrdes ogsaa udenfor Lærerens Timer er mueligt, og at Lærer og Elever ligefrem opfordres til en kraftig personlig Vexelvirkning, i hvilken Samtalen i saa fortrinlig Grad letter og støtter Bogens Brug. Det er med taknemlig Erindring, jeg seer tilbage paa en mangeaarig Virksomhed af denne Natur, en Virksomhed, hvorfra jeg har stræbt at medbringe, hvad Forholdene tillade, til den Gjærning, der nu er mig betroet.

Hvor Skolernes Klasser ikke ere saa overfyldte,

at det Disciplinære trykker det Personlige, medfører allerede Tidens Aand, at man lader dette komme til sin Ret. Og dette Personlige har netop i Samtalen sit bedste Udtryk. Det er navnlig Manglerne i denne Henseende, hvortil der sees hen, naar man i Modsætning til vor Tids Lærere betegner Fortidens Lærere som Hørere. En Hører tænker man sig da ofte som en død Lærer, der med pedantisk Fastholden ved Bogens Ord blot lader Eleven fremsige disse, ligegyldig for deres Indhold og uden Evne eller Villie til at levendegjøre Indholdet i fri og fyldig mundtlig Udveksling. Dette er et Billede, der kun træffer Vrangskikkelserne af henfarne Tiders Lærerstand — vel ogsaa Adskillige i vor Tid. Vore Fædre og deres Dannelse vidner, at en levende Meddelelse af Underviisningen ingenlunde er en Opfindelse eller Opdagelse af vor Tid. Den levende Underviisning er lige saa gammel som den levende Kjærlighed. Skal en bestemt Forskjel mellem Meddelelsesformen i Fortid og Nutid paavises, da turde den — med mangen en Analogie paa andre Omraader — snarere bestaae deri, at man tidligere langt stærkere betonedes Tankens Form som væsentlig for Tankens rette Forstaaelse. De frie Foredrag vare i hine Tider sjældnere. Præsten skrev sin Prædiken og havde den liggende for sig, naar han holdt den; han lærte den sjælden udenad, men læste den op; ligesaa med Universitetsforedragene. Heri laa Noget, der ikke tør miskjendes: Agtelse for den bestemte Tankes bestemte Form; ogsaa en vis Ærlighed: man vilde ikke ved en Udenadlæren tillyve sig Ord for at besidde Improvisationens eller den umiddelbare Meddelelses Gave. For Øvrigt kunde, som bekjendt, hine Tider opvise det for vor Tid fast Utroelige i Udenadlæren, i Husken. Vor Tid, med sin hukommelsesløvende Mangfoldighed af Interesser, er tilbøielig til omvendt

at sige: god Hukommelse — slet Hoved. Nu begynder Taleren sædvanlig med nøjsommelig at lære sit skrevne Foredrag udenad; Formen bliver ham uvæsentligere; han gaaer over til deelviis og ender med heelt og holdent at skabe den under selve Foredraget. At dette kan blive godt — Hvo tør nægte det i vor veltalende Tid, vort veltalende Fædreland? At det kan blive Vrøvl, selv hvor der vare Betingelser for at kunne fremføre noget ganske Andet end Vrøvl, tør dog vel lige saa lidt nægtes „Den sande Veltalenhed spotter over Veltalenhed,“ siger Pascal; ogsaa den falske gjør det, ikke sjælden endnu eftertrykkeligere og i ethvert Tilfælde meget hyppigere. I vor Tid, i Concurrencens Tid, kommer Alt an paa at vække og drage Aanderne — af og til ogsaa paa at drage Fordeel af dem — langt mere end paa at nære dem. Lærestalterne afspeile stærkest det Rette og det Skjæve herved; ligeoverfor de Unge og Yngste vedkjender man sig utilsløret, hvad man tilsløret praktiserer i Forhold til de Voxne. Man overvære blot een eller anden Examination, hvor det burde komme an paa en noget fyldigere Fremstilling fra Elevens Side, og man vil ikke sjælden i rigt Maal kunne sande Paastanden. Læreren er ganske vist ikke Hører; det levende Ord af hans egen Mund har givet ham saa døvt et Øre, at han under Examinationen, — hvor, for den Sags Skyld, gjerne alle Eleverne paa eengang kunde svare i chaotisk Chor, — jævnlig, naar den lille Synder faaer Lov til at sige et Par Ord og svarer galt, kan gribes i et: „Det er ganske rigtigt!“ — nemlig: „at Du nu tier, og jeg faaer Ordet igjen.“ Læreren er nemlig ikke længere Hører; han er Taler, og de smaae Subjecter, som han taler henover, ere kun som de opstillede Soldater, over hvilke Badutspringeren gjør sine Saltomortaler. Man skulde næsten troe, at

det er Fortidens Hørere, der have givet os Betingelserne for at blive Talere, og at Nutidslærerens megen Talen vil gjøre den næste Slægt taus.

Man misforstaae mig ikke, som skulde jeg nægte, at det netop i høi Grad er Lærerens Opgave at vække og drage den Unge. Selv Sokrates, det levende Ords, den levende Samtales Opfinder — hvis nogen historisk Person tør kaldes saa — kunde tidt i sine Samtaler gaae saaledes over i det vækkende Foredrag, at et Ja eller Nei for lang Tid blev den Medsamtalendes eneste Bidrag; men hvor glad blev han ikke, naar han fik Mere! og, fremfor Alt, han havde et Øre, som den skarpest og finest hørende Musiker, for enhver Forstaaelsens, enhver Selvtænkningens Vellyd, for enhver Misforstaaelsens eller Tankeløshedens Mislyd. Men hans vækkende Betydning laa ikke mindst deri, at han stillede sig selv under de samme Tankens og Talens Vilkaar, som de, hans Venner nødvendig droges ind under, naar de kom indenfor hans uimodstaaelige, i lige Grad Opmærksomheden og Selvvirksomheden anspændende Paavirkning. Deraf kom den Frihed og Freidighed, med hvilken han, den Ældre og Navnkundige, tiltaltes af de Unge og Uudviklede. Dette var ikke Næsviishedens Frihed, som naar en Elev nutildags ikke yder Læreren skyldig „Opmærksomhed“ i den af Convenientsen nøie afstukne Grad, men et Udtryk for den naturlige, eller, om man vil, magiske Virkning af hans ideegrebne Personlighed, der var i den Grad ude over Formerne, over Hensyn til Alder, til Venners og Uvenners, Skomageres og Oraklers Dom, at den jævreste Almuesmand og den yngste Tænker ikke engang mærkede dette som noget Stort — lige saa lidt som Sokrates selv gjorde det — men frisk hen fraterniserede med hiin forunderlige Intet vidende Viismand, der selv droges og opdroges af Ideen, naar han drog Andre

med sig, — hvis Lod det netop paa Grund af denne uegennyttig personlige Interesse i Tankelegen er blevet efter et Par Tusindaar endnu at staae som den meest Samtidige af alle Oldtidsskikkelser fra den classiske Verden. Naar Sokrates, som det tidnok er fremhævet, ikke vilde kalde Dem, med hvem han jævnlig samtalte, sine Disciple, men sine Venner, da er dette ikke blot et Udtryk for hans Erkjendelse af sin egen Ikkeviden, af sin egen Tankes forsvindende Lidenhed ligeoverfor Ideens uendelige Krav, men ogsaa et Udtryk for hans Hjertes Størhed. For ham forsvandt Elevforholdet i Venskabet — hvor ofte forsvinder for andre Dødelige ikke Venskabet i Elevforholdet og dette igjen i — Honoraret, det, han ikke kunde eller vilde modtage, da han jo ikke turde erkjende sig for Nogens Lærer, og det, hans Venner ikke kunde give ham, fordi de i ham foruden Vennen saae en ubetalelig Lærer!

Var Sokratesses Kald end ikke fortrinsviis at vække Børnens Aand, saa udelukkede det dog ikke denne Opgave, og som Lærernes Lærer kan han den Dag i Dag ikke undværes af nogen Skole. Men Skolen har foruden Tankevækkelsens Opgave ogsaa den Opgave, der laa ham fjernere, at fremme Indbildningskraftens Udvikling hos de Unge og at overlevere dem Erfaringens Skatte fra Menneskelivets og Naturens Verden, — Alt selvfølgelig som Midler til Personlighedens egen inderste Væxt. Eleven skal ikke udelukkende vækkes til Selvtænkning over et Ordsprog, over en stor Tanke af en Gransker eller Skjald, men ogsaa vænnes til kjækt at skildre den unge Indbildningskrafts Syner — ikke sjælden Det, der lykkes ham bedst, da han her giver Meest af sit Eget, og da Børnets, ligesom Folkeslagenes, første Aandsliv uvilkaarlig slaaer ud i Digt —, ogsaa øves i skarpt at høre

eller læse og med trofast Hukommelse og i ordnet Fremstilling at gjengive en historisk Beretning, øves i opmærksomt at see en sproglig Form, en Plante, et Dyr og saa omhyggelig at udrede det Iagttagne i klar og sammenhængende Udvikling. Disse Opgavers Flerhed hindrer ikke deres væsentlige Eenhed; overalt spiller Indbildningskraften sin Rolle med; det Selvtænkte er i Virkeligheden kun et indre Erfaret, det Erfarede et selvstændig Overtænkt. Men for Barnet voxer Indsigten i Dannelsens Eenhed kun langsomt frem; de mange Fag maae staae for det mere som en væsentlig Flerhed end som Momenter af en Eenhed, og det tør frit hengive sig til ethvert af dem, som var det Alt; det virkelig Samlende og Enende vil efterhaanden gaae op for det. Og som det gaaer den livlige Elev i denne Henseende, gaaer det den livlige Lærer. Jo fordringsfuldere han er for sit Fags Vedkommende, jo høiere han holder det, desto lettere vinder han Elevens Hengivelse til det — kun at for ham, naturligviis, tillige dets Betydning som blot Moment er fuldt bevidst tilstede. Gaber Moderen, naar hun fortæller sit Barn et Æventyr, da falder Barnet i Søvn over det; er hun under Fortællingen virkelig Barn med Barnet, da skal dette nok holde sig vaagent. Og anderledes gaaer det ikke i Skoletimerne. Det reent Naturlige, at „den ene Abee faaer den anden til at gabe“, gjentager sig paa det Aandeliges Omraade. Men ogsaa Liv og Hengivelse smitte — om saa tør siges —, og det er Skolens Lykke, at især Barnet er modtageligt for denne Smitte, ligesom det er Skolens Ulykke, naar den modsatte Smitte trænger sig ind, — dobbelt ulykkeligt, fordi Faldet i Dybet gaaer saa let, medens Opreisningen er besværlig og tvivlsom. Der fordres imidlertid ofte saa meget og saa meget ueensartet Arbeide af en Lærer, at Livet og Friskheden trues;

han nødes til at undervise i Fag, der kun deelviis ligge indenfor hans Kald, til at undervise Elever i meget forskellige Aldere, hvortil sjælden den Samme egner sig. Meget kunde nu vel til Fjernelse af disse Vanskeligheder, der mere eller mindre møde i enhver Skole, gjøres ved Ændringer i den hele Skoleplan. Paa Forslag til saadanne Ændringer vil jeg imidlertid ikke indlade mig i disse Linier, hvis Opgave kun skulde være at hævde Aandens og Livets Ret indenfor en hvilken som helst given Ramme af ydre Skoleformer.

Alt Levende har sin Væxt i Stilhed — i alt Fald sin første Væxt. De unge Planter i Underkoven skjærmes af de store og vilde gaae tilgrunde, hvis disse ikke toge Stormenes Stød af for dem. De menneskelige Charakterer kunne vel udvikles i Livets Storme, en Skole, der ikke bør flyes, men heller ikke søges; dog ere ogsaa her Stormene for de forholdsviis Udviklede. Men Hjem og Skole i disse Ords snevrere Forstand skulle være den stille Udviklings Arnesteder, — som da og selve Ordet Skole oprindelig betegner. Skulde jeg i eet Ord sammenfatte al den Stilhed i Livet og alt det Liv i Stilheden, der betinger Skolens dannende Virkning, da vilde jeg nævne Ordet: Opmærksomhed. Den blotte Fagdygtighed tilegner man sig langt lettere som Lærer i en Elementarskole, end denne ufravendte Opmærksomhed — dobbelt vanskelig, men ogsaa dobbelt vigtig ligeoverfor en Skoleklasses mange Elever —, der er den første Betingelse for, at man skal kunne fængsle Elevernes Opmærksomhed. Mærker Eleven Uopmærksomhed eller Ligegyldighed hos Læreren for et Spørgsmaal, for en Læregjenstanden vedkommende Bemærkning, han gjør, da hævner han sig snart med en tilsvarende Uopmærksomhed, hvor vækkende og oplysende Læreren's Foredrag end for Øvrigt maatte være. „Lad

os forestille os," siger Qvinctilian, „at det er en Alexander, der sidder paa vort Skjød med Fordring paa vor allerstørste Opmærksomhed! — en Opmærksomhed," tilføier han, „som ethvert Barn fortjener.“ Og det Samme gjælder som en Hovedpligt for Eleven: Opmærksomhed, og atter Opmærksomhed! Paa Legepladsen, under enhver kort Afbrydelse af Underviisningen, bør den barnlige Frihedstrang tilfredsstilles, saavidt Anstændigheden tillader; men i Klassen, under Veiledningen bør Uopmærksomhed straffes strængt, ligesaa strængt som aabenbar Trods eller Næsviished. En enkelt Elevs Uopmærksomhed, der nøder Læreren til for ham at gjentage, maaskee i fyldigere Form at gjentage det Overhørte, frister ganske naturlig de først Opmærksomme til nu at blive uopmærksomme, skjøndt Gjentagelsen maaskee ikke var blot Gjentagelse. Og den undskyldeligere Uopmærksomhed voxer snart til en saadan, der ikke tør undskyldes. Man har udpeget Magelighed som en national Skjødesynd; saa Meget er vist, at vi have sovet os til en Mængde af vore Ulykker. Det er denne Magelighedens onde Aand, der først og fremmest maa holdes ude af Skolerne, hvis et lyst Haab skal knytte sig til den opvoxende Slægt. Men det er netop for den, langt mere end for positiv Trods, at Uopmærksomheden er et Udtryk. Den uopmærksomme Elev undskylder sig i sit stille Sind snart med, at han ved en Efterlæsning hjemme — der naturligviis aldrig kommer i Stand — vil indhente det Forsømte, snart med, at Læreren nok vil gjentage det Overhørte, snart med, at Sagen selv eller Lærerens Ord ikke fortjene Opmærksomhed. Straffer Læreren ikke strængt enhver udviist Uopmærksomhed, fra hvilken af hine Kilder den end maatte antages at skrive sig, er han ikke selv i denne Henseende lutter Opmærksomhed, da er ikke blot hans

Arbeides Tilfredsstillelse, men snart ogsaa hans Arbeides Dygtighed tabt. Forlang strængt enhver Stilhed i Opmærksomhedens Tjeneste, men vær for Øvrigt i de Øieblikke, Opmærksomheden har „Hvil“, ikke smaalig i Stilhedsfordringerne! og enhver sund Barnenatur vil hverken finde Dig for stræng eller for eftergivende. — Der er en Opmærksomhed med halvt Øre, der ikke er stort bedre end Uopmærksomheden, ja tidt næsten værre. Eleven vil sikkre sig mod Straf ved at gjengive et Par tankeløst opsnappede Ord af Lærerens Bemærkninger eller Foredrag; at det kun er halvkvædet Vise, Læreren faaer at høre, søger Eleven feigt at undskylde dermed, at han ikke forstod Resten. Det er en Selvfølge, at hvor man opdager denne Kilde til en Usselhed, der senere i Livet kan udfolde sig til den pjattede Overfladiskhed, som er Magelighedens Søster, der bør den stoppes med samme Alvor, som den aldeles tomhændede Uopmærksomhed. — Og saa er der — om ikke endelig; thi Daarligheden har mange Skikkelser — en Uopmærksomhed, der vel, om jeg saa maa sige, er fuldstændig, men ikke dyb: Alt er hørt og fattet, men løst; om det flyver bort igjen, derom bryder Vedkommende sig ikke; han husker, Hvad han tilfældigviis kan, men ikke, Hvad han skal og bør; at Villien udretter Hukommelsens meste Arbeide, derfor har en saadan Elev ikke Hjerte, eller ikke Øie. Er det Erkjendelsen heraf, der mangler ham, da vil et Par Villiesøvelser for Hukommelsen, i hvilke Læreren gjerne selv bør vise at han har Friskhed nok til at ville tage Deel, bringe Eleven paa den rette Erkjendelse. Er det Ligegyldighed for at ville, Hvad man veed at man kan, da er det atter Magelighedens Dæmon, der kommer tilsyne, og Sagen er da af en langt misligere Natur. Hvor det gjælder Skarphed og Dybde i Tænkningen, der vil den Unge, som den

Ældre, nødig staae tilbage; at være eller, endnu mere, at ansees for at være et daarligt Hoved, det er en Plet, man afskyer; men at have Mangler, hvor man langt mere har Villiens Muelighed til at overvinde dem, det trykker ikke Forfængeligheden saa haardt; hvor ofte trøster ikke den Forfængelige sig med, at han kunde, hvis han vilde, at han har havt denne eller hiin Kundskab eller Færdighed, skjøndt det fattes paa ethvert Beviis for, at han nogensinde har villet og kunnet. Den Mægtige pletter sig saaledes tillige med Skryderiets Usandhed. See at vinde Eleven for at vise Villiens Kraft til at bevare i Hukommelsen et hvilketsomhelst Indhold, en Række grammatikalske Undtagelser, en historisk eller geographisk Navnerække, et mangelciffret Tal, som Du foresiger ham eller opskriver for ham i Timen, og lad ham faae Agtelse for sin egen Villies Styrke i denne Retning, faae Ærefrygt for den af Dvaskheden og Forfængeligheden foragtede Hukommelse, for Mnemosyne, Musernes Moder! — Hvor det er det aldeles Nye, der naaer Øret, der har Opmærksomheden, om end kun den løse, saa let ved at være med. En ny Lærer, et nyt Lærefag modtages næsten altid med Opmærksomhed. „Det er med Forundringen,“ siger Platon, „at Erkjendelsen begynder.“ Men Aftenen er ikke altid Morgenen lig. Hvormauge Løfter ere ikke ogsaa paa dette Omraade blevne brudte, hvor mange Haab ikke visnede! I det voxne Livs „størstiledede Skrift“ kan Nyhedssygens ustadige Flagren, dens Troløshed og Forbandelse lettere læses end i Skolernes „smaastiledede Skrift.“ Men Ondets første Udgave er sædvanlig den smaastiledede, og denne bør derfor, hvor den træffes, undertrykkes med al Magt. Nyhedssygen, den løse Opmærksomhed, kræver Afvexling og føder Glemsel og Tomhed. Den sande Opmærksomhed griber fast om det Nye,

lader det blive gammelt i Gaarde hos sig og slipper det ikke for det nyere og nyeste Nyt, naar dette lades ind; den er i stadig Pagt med Hukommelsen, Betingelsen for Sammenhæng og Continuitet i alt Lært eller Oplevet; og den trofaste Hukommelses Tjenerinde er Gjentagelsen, ikke den aandløse, men en saadan, der hvergang veed at finde et nyt Synspunkt og et nyt Anskuelsens Støttepunkt for det samme Indhold. — Opmærksomhed for og trofast Bevarelse af Læregjenstanden er det passive Moment i Elevens Dannelse. Men dette Passive er, som dets mange Hindringer og Fristelser have viist os, og som et Frihedsvæsens Eiendommelighed ligefrem fører det med sig, noget uendelig Activt. Hvilken Kraft fordre ikke netop Bestemmelser som Ro, Lydighed, Selvbeherskelse, Selvfornægtelse, være sig i Menneskelivets Forhold overhovedet, eller indenfor Skolens Vægge! Og paa samme Maade forholder det sig med Fyldestgjørelsen af de Krav, der stilles til Opmærksomheden. For mangen en Elevs Eiendommelighed kunne disse Krav blive for store eller dog urigtig stillede. Særlige Anlæg hos Eleven, allermeest maaskee en levende Indbildningskraft, der kan være en virkelig Undskyldning for hans svigtende Opmærksomhed, kunne gjøre ham Arbeidet med de mange Fag for svært, med enkelte af dem, for hvilke han netop særlig er oplagt, for let og derved utilfredsstillende. For alt Dette bør Læreren have et aabent Øie. Men over Midlerne til at afhjælpe disse Ulemper er Skolen kun for en ringe Deel Herre; den kan raade og bære over, men ikke sønderdele Skolens Klasser i lutter Smaapartier eller Enkelte.

Jeg har dvælet særlig ved Betydningen af den Inderlighed og Styrke, med hvilken Eleven bør modtage. Thi skjønndt hans Udvikling, paa ethvert Trin i Skolen, betinges af Modtagen og Given, af

Samtale, maa dog det aabne Øre og Øie, den aabne Sands staae som Betingelsen for enhver mundtlig eller skriftlig Færdighed hos ham. Til selvstændigt Studium, selvstændig Aandsfrembringelse naae de allerfærreste Unge i Elementarskolerne. Læreren er og maa blive dem en Auctoritet. Men ogsaa paa dette Omraade hævder Auctoriteten sig selv bedst ved at arbeide hen til at gjøre sig selv overflødig som Auctoritet. Lærerens Kjærlighed er et uendelig stærkere dannende Moment end Sagkundskabens Auctoritet; „hans Omhu erstatter,“ som Rousseau siger, „snarere Talentet, end Talentet Omhuen.“ Det Liv, hvormed Eleven bør modtage, er ikke en blot disciplinær Høflighedsfordring, Læreren har paa ham for sit Fags eller sin Persons Vedkommende; det er et Krav, han selv, hans Forældre og Fædreland, og, dybest seet, Vorherre selv har paa ham. Thi Guds billedets Udfoldelse er Dannelsens Formaal.

SKOLEEFTERRETNINGER.

Den ved Skoleaarets Begyndelse ledige Friplads tilstod Communalbestyrelsen Arthur Marius Thiesen i 3 Kl. A.

Den 7 October afsluttede Skolen forrige Aars militære Øvelser, hvortil Gymnastiktimerne for en stor Deel anvendes i Sommermaanederne, med en Marsch, paa hvilken forskjellige Evolutioner foretoges under Tilsyn af Skolekomiteen og Byens militære Embedsmænd, der vare indbudne som Censorer. Efter Marschen aflagde Skolens yngre Elever ude i Skoven Prøver paa deres Færdighed i forskjellige Legemsøvelser, de Flinkeste opmuntrede ved improviserede Smaapremier, medens de ældre (18 i Tallet) stedtes til en Kapskydning, paa 100 Alens Afstand, til hvilken de to første Præmier vare udsatte af Skolekomiteen, de to sidste af Skolens Lærere. Hver Skytte gjorde 3 Skud. Resultatet var 94 Points i 36 Træffere.

1ste Præmie, Danmarks Krønike af Saxe Runemester, ved Grundtvig, vandtes af

Jens Sophus Møller (10 Points);

2den Præmie, Norges Konge-Krønike af Snorre Sturlesøn, ved Grundtvig, af

Jens Peter Fredrik Døderlein Dahl (9 Points);

3die Præmie, Øhlenschlägers Palnatoke og Hakon Jarl, af

Peter Herman Gottlieb Trock (8 Points);
 4de Præmie, en Kniv, af
 Carl Vilhelm Mørck (7 Points).

Efter Hjemkomsten fra Øvelserne modtog Skolens Elever en, skriftlig tilsendt, poetisk Hilsen fra „en Kvinde“; da Digtet var blevet oplæst for dem, bragte de den Ubekjendte deres Tak ved at istemme et Leve for den danske Kvinde.

I Slutningen af Skoleaaret er der til bedre Opbevaring end hidtil af den naturhistoriske Samling og Tegneapparaterne anbragt i Samlingernes Locale et Væggeskab, svarende til det paa den modsatte Væg allerede for flere Aar siden indrettede Skab, hvori de fysikalske og chemiske Apparater opbevares.

Fra Cultusministeriet har jeg modtaget følgende Meddelelse (af 5 Mai 1869):

„For i betimelig Tid at kunne lægge Schemaet for Afholdelsen af den mundtlige Deel af Afgangsexamen for Realdisciple er det fundet nødvendigt at tage den almindelige Bestemmelse, at Indberetningen om, hvormange Disciple der dertil indstille sig, i Forhold til hvis Antal det Dageital maa bestemmes, i hvilket Examenscommissairen maa opholde sig ved den enkelte Skole, hertil indsendes inden 1 Mai hvert Aar, istedetfor som hidtil inden Udgangen af Mai Maaned.“

Antallet af de Bøger, der i det forløbne Skoleaar ere blevne udlaante til Eleverne af den for dem bestemte Bogsamling, har været 1493.

Den 7 Juli 1868 afholdtes i Skoven en Lærer-Fest for Hr. Tegnelærer J. Hansen, hvem Skolens øvrige Lærere overrakte en Mindegave som Tegn paa Agtelse og Venskab og med Tak for hans da afsluttede Udsmykning af Skolelocalet. — Den 5 Februar holdtes et Skolebal. — Den 14 Mai gjorde Skolen en Kjøretour — hvortil der fra Byen og dens Omegn velvillig vare stillede Vogne til dens Raadighed — til Skjelskør Skov.

Skolens Halvaarsprøve afholdtes paa sædvanlig Viis lige før Juleferien.

Til dette Aars Realafgangsprøve, hvis mundtlige Deel overværes af Hr. Professor C. E. Mundt som Examenscommissair, stedes 7 af de 9 Elever, der danne øverste Klasses øverste Hold (4 A.).

Skolens Læseplan og Underviisningens Gang gennem alle Fag og Klasser vil sees af følgende Udsigt over, hvad der er gennemgaaet i det forløbne Skoleaar:

Forberedelsesklassen.

Børnene optages i denne Klasse helst i Sex-aarsalderen, ogsaa aldeles uden Forkundskaber.

Til dansk Læsning er brugt Matzens danske Læsebog for de lavere Klasser, og af de Fremmeligere tillige Sammes d. Læseb. for Mellemlklasserne; nogle af Versene i Bogen ere lærte udenad. I Slutningen af Aaret Afskrift paa Tavle efter Bogen. Ved Fortælling og Samtale stræber man at vække Børnenes Sands og udvide deres Forestillingskreds i forskjellig Retning. I Historie mundtlig fortalt og gjengivet enkelte Stykker af Danmarkshistorien. I Skrivning læres foreløbig kun eet Alphabet (det engelske); Eleverne maae, for at opflyttes, være komne saa vidt, at de kunne skrive læselig Sammenskrift. I Regning have de Flinkere gennemgaaet de fire Regningsarter med ubenævnte Tal paa Tavle; de tilsvarende Tabeller ere lærte i smaae Lectier. Hyppig Hovedregning. I Sang er lært Text og Melodie til en Deel lette Børnesange. I Tegning Øvelser paa Tavle efter Lærerens Fortegning paa den store Tavle. To Timer ugentlig Legemsøvelser.

1ste Klasse.

I denne Klasse begyndes Bibelhistorie, Tydsk, Geographie og Naturhistorie. I Tydsk, som ogsaa i Modersmaalet, befæstes reen Udtale ved Chorlæsning, naar Lectien gives for. Det overholdes ved Fagene til Udenadlæren, at Læreren fortæller næste Dags Lectie, uafhængig af Lærebogens Ord og med saadanne Tilføielser, som tjene til at gjøre Indholdet ret anskueligt. Naturhistorie læres uden Bog, saaledes at Læreren til Foreviisningen af naturhistoriske Billeder

knytter Forklaringer og Fortællinger, som næste Gang gjengives af Eleverne.

I Bibelhistorie er læst efter Balslev det gamle Testament indtil det babylonske Fangenskab; desuden ere 10 Psalmer lærte udenad. I Dansk er gjennemlæst M. Matzens Læsebog 2det Cursus; i Forbindelse hermed Staveøvelser, samt Taledelene gennemgaaede mundtlig; 12 Digte ere lærte udenad efter Krossings poetiske Læsebog, 1ste Deel; dansk Dictat to Gange ugentlig deels med, deels uden Forberedelse. I Tydsk er læst af Listovs Elementarbog Side 1—24. I Historie efter „En Vise om Danmarks Konger“ de første 20 Vers udenad med Forklaringer. I Geographie er efter Rimestads Lærebog for Borger og Almueskoler Danmark omhyggelig gennemgaaet; desuden er der givet en Oversigt over Europa og over Jorden efter Globus. I Naturhistorie efter mundtlig Gjennemgang og Foreviisning af Billeder: Pattedyrene. I Regning de fire Regningsarter med ubenævnte Tal; Hovedregning og Tabel. Sang i Forening med Forberedelsesklassen (s. o.). Skrivning efter Lærerens Forskrift i Skrivebøgerne. Tegning efter Helsteds Tegnebog; hver tredie Gang efter Lærerens Fortegning paa Skoletavlen.

2den Klasse B.

Af nye Fag optages her: Historie, Engelsk og Musikkære; Underviisningen i Religion udvides ved Optagelse af Katechismus. Hvad der ved forrige Klasse er bemærket om Lectiernes Gjennemgang med Choralæsning og Fortælling, finder ogsaa Sted her og i den følgende Klasse. Foruden Øvelserne i Skrivning paa Skolen fordres her og i de tre følgende Klasser eengang om Ugen nogle Sider Hjemmeskrivning.

I Religion er læst efter Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus de ti Bud; af Balslevs Bibelhistorie fra det babilonske Fangenskab til „Nogle andre Fortællinger af Jesu Liv“; nogle Psalmer. I Dansk er gjennemlæst omtrent Halvdelen af Matzens Læsebog, 2den Afdeling; Vers efter Krossings poetiske Læsebog, 1ste Deel (16 Digte); 2 Gange ugentlig Dictat, som gjennemsees paa Skolen, saaledes at Læreren sætter Mærke ved Feilene, som Eleverne selv maae rette hjemme; undertiden Staveøvelser. I Tydsk af Listovs Elementarbog Side 22—90; efter Beissels tydske Grammatik er læst Artiklen, Adjectiverne, Pronominerne, Præpositionerne og den regelmæssige Conjugation. I Engelsk er gjennemgaaet Listovs Ledetraad til St. 49; de danske Stykker ere baade mundtlig og skriftlig oversatte paa Engelsk, hvorved Hjelpeverberne, den regelmæssige Conjugation og Pronominerne ere nøiagtig gjennemgaaede. I Historie efter Nissens mindre Lærebog Danmarks Historie forfra til Christian den 4de. I Geographie efter Rimestads Lærebog for Borger- og Almueskoler Europa. I Naturhistorie de koldblodige Beendyr og Leddyrene; Skolens Naturaliesamling og Afbildninger benyttes flittig her som ved den hele naturhistoriske Underviisning. I Regning benævnte Tal samt Reguladetri i lette Exempler; Tabel og Hovedregning. I Musyklære det Væsentligste af Bulls kortf. Musyklære; endeel Sange, fordetmeste efter Berggreens Sangbog; Samsang efter samme Bog (trestemmige Sange). I Tegning Fortsættelse af Helsted, samt efter trykte Fortegninger eller efter Lærerens Fortegning paa den store Tavle.

2den Klasse A.

Her optages af Nyt Fransk; de øvrige Fag fortsættes og udvides.

I Religion af Forklaringen t. Katech. fra Læren om Synden til Jesu Christi Gjærning; af Balslevs Bibelhistorie fra „Nogle Fortællinger af Jesu Liv“ Bogen ud; nogle Psalmer. I Dansk Matzens Læsebog, 2den Afdeling (uden Forberedelse i Hjemmet); Vers efter Krossings poet. Læseb., 2den Deel (10 Digte); det Væsentligste af Sproglæren efter Svendsens Schema; Dictat 2 Gange ugentlig, rettes som i 2den Klasse B. I Tydsk af Rungs Læseb. for de lavere Kl. S. 1—71; af Beissels tydske Grammatik som i forrige Kl., desuden uregelmæssige Verber. I Engelsk Listovs Elementarbog fra St. 16; Fleertalsdannelsen, Comparationen, Pronominerne og de defective Verber ere mundtlig og skriftlig indøvede. I Fransk Fistaines Elementarbog: Øvelsesstykkerne og nogle af Anekdoterne; Lectien gennemgaaes paa Skolen med Chorlæsning, dicteres i næste Skoletime og læres udenad; det fordres strængt, at Disciplene kjende Betydningen af de enkelte Ord; Hjelpeverberne, den regelmæssige Conjugation, Pronominerne og Talordene ere gennemgaaede mundtlig ved Siden af Læsningen. I Historie, efter Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie, Danmark under Oldenborgerne indtil Christian d. 8de. I Geographie til Sydeuropa efter Rimestads mindre Lærebog. I Naturhistorie, efter Lützens mindre Lærebog, Pattedyr og Fugle. I Regning Reguladetri; Tabel og Hovedregning. I Musiklære en noget udvidet Gjentakelse af Bulls Musiklære; Samsang efter Berggreens trestemmige Sange. Tegning Fortsættelse fra forrige Klasse.

3die Klasse B.

Her optages af Nyt Arithmetik, geometrisk Tegning og Plantelære.

I Religion er læst Angers Udtog af den bibelske Historie fra S. 107 til Slutningen, og Katechismus til Daabens Sakrament; de tilsvarende Steder af Testamentet. I Dansk Oplæsning og Analyse af Matzens danske Læsebog, 2den Afdeling; det Væsentligste af Bojesens danske Sproglære; Nordens Mythologie mundtlig gjennemgaaet til skriftlig Gjengivelse og belyst ved Oplæsning af enkelte Partier af Øhlenschlägers „Nordens Guder“; Stil 2 Gange om Ugen, bestaaende i Gjengivelse af noget Forelæst, selvvalgte Fortællinger med opgivet Emne, lettere Beskrivelser, afvexlende med Dictat; Øhlenschlägers „Vaulundurs Saga“, „Ørvarods Saga“, Ingemanns „Masaniello“ m. fl. ere benyttede til Oplæsning. I Tydsk af Rungs Læsebog for de lavere Kl. S. 92—149; Bøiningsformerne heelt gjennemgaaede; een Stil ugentlig efter Jürs og Rungs Materialier. I Engelsk Listovs Læsebog 1ste Afdeling fra 1—23; Grammatik efter Rosing; Stil efter Listovs Stiløvelser fra 1—17. I Fransk Fistaines Elementarbog S. 150—177; efter Beissels Grammatik Pronominer, Talord og Verber. I Historie, efter Barfods mindre Lærebog, Danmark under Oldenborgerne indtil Frederik den 7de. I Geographie efter Rinnestads mindre Geogr. fra den græsk-tyrkiske Halvø til Afrika. I Naturhistorie Leddyr efter Lützens mindre Lærebog, samt Indledningen til Botanik efter Petits Lærebog. I Arithmetik efter Steens elementære Arithmetik de fire Regningsarter. I Regning Brøksregning; Hovedregning. Samsang efter Berggreens trestemmige Sange. Tegning, ogsaa geometrisk og Perspektivtegning.

3die Klasse A.

Af Nyt optages her Geometrie og Naturlære.

I Religion som i 3 B. I Dansk Hammerichs danske Læsestykker benyttede til Oplæsning og Analyse; Bojesens danske Sproglære gennemgaaet; Stileopgaverne af lidt vanskeligere Natur end i 3die Kl. B.; i Slutningen af Aaret er forelæst og derefter skriftlig gjengivet Afhandlinger over Emner, hvis Behandling kræver en modnere Tænkning; Oplæsning af Øhlenschlägers „Dina“. I Tydsk af Hjorts Læsebogs prosaiske Deel S. 1—59; efter Simonsen Formlæren repeteret; det Væsentligste af Syntaxen; Stiil eengang ugentlig; af og til Dictat. I Engelsk af Listovs Læsebog 1ste Afdeling fra S. 23 Bogen ud; mundtlig og skriftlig Stiil efter Listovs Stiiløvelser fra S. 23 Bogen ud; Grammatik efter Rosings engelske Grammatik. I Fransk Fistaines Lectures variées S. 79—93; S. 163—174; S. 276—285; Formlæren efter Krøyers fr. Gram. I Historie efter Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie fra Broderkrigene Bogen ud. I Geographie efter Rimestads mindre Geogr. fra den græsk-tyrkiske Halvø til Amerika. I Naturhistorie Pattedyr og Bløddyr efter Lützens mindre Lærebog, og efter Petits Lærebog Indledningen og enkelte Familier af Femtalsplanterne. I Naturlære er der ved Forsøg og Forklaringer givet en Oversigt over de almindeligste Naturkræfter. I Arithmetik hele Steens elementære Arithmetik. I Geometrie efter Mundts Lærebog de fire første Capitler. Skriftlige matematiske Øvelser. I Regning Procent- og Rentesregning, samt omvendt og sammensat Reguladetri; Hovedregning. Sang i Forening med 3die Kl. B. (s. o.). Tegning, meest geometrisk.

4de Klasse.

Denne Klasse er toaarig og afsluttes med Real-Afgangsprøven („den strængere Grad“). Lavalderen ved Udgangen er 15 Aar. Naturlære læses efter Bog; tillige læses Chemie. I Tydsk er stundum læst Endeel uden om som cursorisk Læsning.

I Religion Livsbilleder af Kristi Kirkes Historie fra den ældste Tid indtil Reformationen, samt Luthers Historie indtil Samtalen i Leipzig. I Dansk Stile til Øvelse deels i Gjengivelse af noget i Skolen Læst, deels i selvstændigere Tank udvikling; Oplæsning af danske Værker; Literaturhistorien gennemgaaet efter Hammerichs „Danske Læsestykker“; Svensk efter Hammerichs „Svenske Læsestykker“, efter hvilken Bog ogsaa Grammatiken er gennemgaaet. I Tydsk Goethes Götz v. Berlichingen og af Hjorts st. t. Læsebog circa 90 Sider; det Vigtigste af Syntaxen efter Simonsens Gram.; Stile med tilhørende Omstile, snart i Hjemmet, snart paa Skolen; Udenomslæsning (s. o.). I Engelsk de Ældre: Marryats Children of the New Forest 200 Sider; de Yngre: Listovs Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter til de poetiske Stykker; begge Afdelinger: Rosings Gramm.; Stile ugentlig paa Skolen. I Fransk Fistaines Lectures variées S. 15—33, S. 58—94, S. 99—104, S. 270—185; de Ældre have tillige repeteret det i forrige Skoleaar Læste, 200 Sider; i Grammatik have de Ældre gennemgaaet Krøyers Gram., med Forbigaaelse af enkelte Stykker af Syntaxen, de Yngre Formlæren efter Krøyers Gram. I Historie Hist. vigt. Begivenhed til 1815, Frankrig til 1852, Polens og Grækenlands Opstand; Danmarks Historie efter Barfods Lærebog fra Ansgar. I Geographie Rimestads mindre Geographie. I Naturhistorie Dyreriget repeteret efter Lützens mindre Lærebog; Plantelæren heelt gennemgaaet

efter Petits Lærebog; Plantelæren gennemgaaes i Sommermaanederne, da der haves levende Planter; oftere botaniske Excursioner. Naturlære efter Holtens Lærebog og med Forsøg som Grundlag; Johnstrups „De chemiske Grundstoffer“. I Arithmetik de Ældre: Steens Elementær Arithmetik og Algebra heelt gennemgaaet og indøvet ved skriftlige Opgaver, i Hjemmet og paa Skolen; nogle Afsnit efter Dictat; de Yngre det Samme undtagen Logarithmer. I Geometrie de Ældre: Mundts Lærebog i den plane Geometrie, med endeel Tilføielser og Forandringer i Formen efter Dictat; de Yngre det Samme, men kun repeteret til Chorders Beregning; jævnlig skriftlige Opgaver, I Regning allehaande praktiske Regne-Opgaver, for at udvikle Tænksomheden og Opfindelses-Evnen. Samsang efter Berggreens trestemmige Sange. Tegning deels Frihaands efter Gibsafstøbninger, deels geometrisk (Projectionstegning).

STATISTISKE MEDDELELSER.

Til den ifjor afholdte Real-Afgangsprøve her i Skolen var af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet Professor V. Bjerring beskikket som Examenscommissair. Den skriftlige Prøve fandt Sted 23, 25, 26 og 27 Juni, Form. og Eftermiddag (8—12 og 4—8); den mundtlige Prøve afholdtes 13 og 14 Juli i Fransk (overhørende Lærer: Cand. phil. Rosendahl; Meddommere: Professor Bjerring og Bestyreren), Engelsk (Cand. phil. Rosendahl; Redaktør, Lieut. Friis og Cand. theol. Garben), Tydsk (Cand. theol. Garben; Proc. Drechsel og Bestyreren), Historie (Cand. Zahrtmann; Prof. Bjerring og Cand. theol. Garben), Geographie (Cand. theol. Garben; Prof. Bjerring og Cand. Zahrtmann), Naturhistorie (Cand. Zahrtmann; Læge Ditlevsen og Exam. polyt. Lund), Naturlære (Exam. polyt. Lund; Redakt. Friis og Bestyreren), Arithmetik og Geometrie (Bestyreren; Bankbogholder Beck og Exam. polyt. Lund). Udarbejdelserne i Modersmaalet bedømtes af Bestyreren, som Faglærer, Prof. Bjerring og Cand. theol. Lassen som Meddommere; Frihaandstegning og Skrivning af Tegnelerer Just Hansen, Kjøbmand, Borgerrepræsentant V. Lauritzen og Cand. theol. Lassen.

Til denne Prøve stedtes:

Alfred Villiam Emil Bruun, Søn af Hr. Skolelærer Bruun i Landsgrav; indkom i Skolen 2 Febr. 1864;

Christian Marius Jacobsen, Søn af Hr. Proprietair Jacobsen i Lundforlund; indkom i Skolen 1 Juli 1864;

Herman Henrik Hachenberger, Søn af

Hr. Sadelmagermester Hachenberger i Slagelse; indkom i Skolen 1 Mai 1861;

Henri Louis Lindbach, Søn af Hr. Kjøbmand Lindbach i Slagelse; indkom i Skolen 1 April 1862;

Vilhelm Lund, Søn af Hr. Captain Lund i Korsør; indkom i Skolen i August 1863.

Udfaldet var følgende:

	Modersmaalet.	Tydk.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geographie.	Naturhistorie.	Naturalære.	Arithmetik.	Geometrie.	Tegning og Skrivning.	Points.
V. Bruun	mg	mg	mg	mg	mg	ug	g	mg	mg	mg	ug	77
H. Hachenberger	tg	g	g	g	mg	mg	mg	mg	g	mg	mg	63
M. Jacobsen	mg	mg	mg	g	mg	g	mg	mg	ug	mg	mg	74
H. Lindbach	g	g	tg	tg	mg	g	mg	ug	mg	g	mg	58
V. Lund	g	g	g	tg	mg	g	g	g	mg	g	mg	57

Herefter afgik disse 5 Elever fra Skolen med Afgangsbrevs.

Opgaverne til den skriftlige Prøve vare:

I Modersmaalet:

I. Bunden Opgave:

Beskrivelse af Kattegat.

II. Fri Opgave:

At udvikle Betydningen af Ordsproget: Morgenstund har Guld i Mund.

I Tydk:

Carl den Store efterlod ved sin Død sin Søn Ludvig et Rige, som strakte sig fra Ebro til Eideren ¹⁾, fra Rom til de bøhmiske Bjerge og fra det atlantiske Hav til Theis ²⁾. Ingen- sinde fulgte en saa udelig Søn efter en saa stor Fader.

Ludvig den Fromme var mere skikket³⁾ til Munk⁴⁾ end til Hersker⁴⁾, og de skrækkelige Krige, først mellem ham og hans Sønner, dernæst mellem disse Brødre selv, endte først i Aaret 843 ved det karolingiske Riges Deling i Verdun. Dog kunde denne Deling ingenlunde varig grundlægge eller tilbageføre⁵⁾ Fred og Orden; tværtimod⁶⁾ viser Historien i de paa Carl den Stores Død følgende hundrede Aar en saadan Masse af Vilkaarlighed imellem de Store, som atter hævede sig og bekrigede hverandre, et saadant Overmaal af Elendighed iblandt Folket, af Aandssvaghed og Laster iblandt Kongerne, at ogsaa dette Verdensrige, ligesom de fleste øvrige, efter en kort blændende Glands styrtede ned i Mørket.

1) Elderen, de Elder. 2) Theis, de Theis. 3) være skikket, taugen. 4) Munk, Hersker, Artiklen tilføies. 5) grundlægge eller tilbageføre, begrunden oder herstellen. 6) tværtimod, im Gegentheil.

I Engølsk:

Anbefalet af sin Fætter, den berømte Hr. Shelley, een af Lord Byrons Skolekammerater, vovede¹⁾ Hr. Medwin at udbede sig Tilladelse til at gjøre²⁾ Hans Herlighed³⁾ sin Opvartning, medens han boede i Pisa imellem Aarene atten-hundrede eenogtyve⁴⁾ og toogtyve⁴⁾. Saaledes var Begyndelsen til et Bekjendtskab, der senere blev til Fortrolighed⁵⁾. Hr. Medwin giver os følgende korte Beskrivelse af Lord Byrons Person: „Jeg saae en Mand omtrent fem⁴⁾ Fod syv⁴⁾ Tommer høi; han syntes ikke at være mere end fyrretyve⁴⁾ Aar. Hans Haar, der var tyndt, var næsten blevet graat, og han tillod det at voxte længere bagtil⁶⁾ end Haar dengang pleiede at bæres. Naar man undersøgte hans Ansigt, kan det ikke nægtes, at hans Øine vare for nær Næsen, og at det ene var noget mindre end det andet; de vare graabrune⁷⁾ og havde i sig en Ild, som syntes at see igjennem Andres Tanker“.

1) vove, dare. 2) gjøre sin Opvartning, wait upon. 3) Herlighed, Lordship. 4) Tallene skrives med Bogstaver og ikke med Chiffre. 5) Fortrolighed, intimacy. 6) bagtil, behind. 7) graabrunn, grayish brown.

I Arithmetik:

Hvilke ere Rødderne af følgende Ligninger:

$$1) x^2 - ax + \frac{1}{4} a^2 - 1 = 0.$$

$$2) x^4 - ax^2 + \frac{1}{4} a^2 - 1 = 0.$$

$$3) (x - a)^4 - a(x - a)^2 + \frac{1}{4} a^2 - 1 = 0.$$

Hvilke Værdier have Rødderne af den sidste Ligning, naar $a = 2\frac{1}{2}$, og naar $a = 100$?

I Regning:

En Kornhandler køber et Partie Byg paa 68 Tdr. $5\frac{3}{4}$ Skpr. for ialt 389 $\text{R} 40 \beta$, og senere 21 Tdr. 8 Skpr. til samme Priis pr. Tønde. Det første Partie sælger han med en Vinding af $14\frac{2}{7}$ Procent, det andet med et lige saa stort Tab. Hvor mange Procent har han vundet ialt?

I Geometrie:

I en uregelmæssig Fiirkant forbindes to modstaaende Siders Midtpuncter med Diagonalernes Midtpuncter.

1. Beviis, at disse Forbindelseslinier danne et Parallelogram.
2. Hvorledes findes dette Parallelograms Sider, naar Fiirkantens Sider ere givne?
3. Naar bliver Parallelogrammet til en Rhombus?
4. Naar bliver det til en Rectangel?
5. Naar bliver det til et Qvadrat?
6. Hvad bliver der af Parallelogrammet, naar Fiirkanten selv er et Parallelogram?

I geometrisk Tegning:

Man opgiver sig selv en vilkaarlig Fiirkant og en vilkaarlig Trekant. Derpaa forvandles Fiirkanten til en Trekant, der er ligedannet med den givne Trekant.

Antallet af Skolens Elever er (i Juni) 109; i Aarets Løb ere indkomne 17, udgaaede 14, foruden de 5, som underkastede sig Afgangsprøven.

De ere fordeelte i følgende 7 Klasser:

4de Klasse med 20 Disciple.	
3die — A — 15	} *)
— — B — 13	
2den — A — 19	} *)
— — B — 17	
1ste — — 11	} *)
Forberedelseskl. 14	

*) Samlede i enkelte Timer.

Af disse ere 37 Udenbyes.

Efterstaaende Liste over Lærefagenes Fordeling viser, i hvilke Fag og i hvormange Timer Underviisningen henholdsvis i 4 A og 4 B, i 3 A og 3 B, i 2 A og 2 B, i 1 Kl og Forberedelseskl. er fælles for hvert Klassepar, idet disse Timers Antal er stillet imellem de ikke fælles Timers Antal.

Lærefagenes nuværende Fordeling.

	4de Kl.		3die Kl.		2den Klasse		1ste Kl.	Forb. Kl.
	A	B	A	B	A	B		
Religion og Bibelh.	1		2		2	2	2	
Modersmaalet . .	3		3	3	5	5	6	10
Tydsk	4		4	4	3	3	2	
Engelsk	3		3	3	3	3		
Fransk	2	1	2	2	4			
Historie	3		2	2	2	2	2	2
Geographie	2		2	2	2	2	2	
Naturhistorie . . .	3		2	2	2	2	1	
Naturlære	3		2					
Mathematik	5		4	3				
Regning	2		3	4	3	4	5	5
Skrivning			1	2	2	3	5	5
Tegning	1	2	1	2	2	2	2	1
Musiklære og Sang				1	1	1	2	
Gymnastik	2		2		2		2	
	37		36	36	34	32	31	27

Samsang 1 Time ugentlig for de 5 øverste Klasser.

Mellem Lærerne er Underviisningen saaledes fordeelt:

Cand. mag. Fr. Dahl, Skolens Bestyrer, underviser i Modersmaalet i 4 Kl., Mathematik i 4 Kl., 3 Kl. A og B, Geographie i 2 Kl. A; 17 Timer ugentlig.

- Hr. Organist, Lieutenant V. Dahl i Musikkære og Sang i alle Klasser; 7 Timer ugentlig.
- Hr. Cand. theol. H. Garben i Modersmaalet i 2 Kl. A og B, Religion i 1 Kl., Geographie i 4 Kl., 3 Kl. A og B, Tydsk i 4 Kl., 3 Kl. A og B, 2 Kl. A og B; 36 Timer ugentlig. Deeltager i det daglige Tilsyn.
- Hr. P. Hagen i Gymnastik gjennem hele Skolen; 7 Timer ugentlig.
- Hr. Maler J. Hansen i Tegning gjennem alle Klasser; 15 Timer ugentlig.
- Hr. Cand. theol. E. Lassen i Modersmaalet i 3 Kl. A og B og Forberedelsesklassen, Religion i 2 Kl. A og B, Skrivning i 3 Kl. A, 2 Kl. A og B, 1 Kl. og Forberedelsesklassen; 36 Timer ugentlig.
- Hr. Exam. polyt. C. K. Lund i Naturlære i 4 Kl. og 3 Kl. A, Historie i 1 Kl. og Forberedelsesklassen, Regning gjennem alle Klasser, Skrivning i 3 Kl. B; 37 Timer ugentlig.
- Hr. Pastor Richter i Religion i 4 Kl., 3 Kl. A og B; 3 Timer ugentlig.
- Hr. Cand. phil. H. Rosendahl i Engelsk og Fransk gjennem alle Klasser, Tydsk i 1 Kl.; 33 Timer ugentlig.
- Hr. Cand. H. Zahrtmann i Modersmaalet i 1 Kl., Naturhistorie gjennem alle Klasser, Historie i 4 Kl., 3 Kl. A og B, 2 Kl. A og B, Geographie i 2 Kl. B og 1 Kl.; 33 Timer ugentlig.
-

NÆSTE AAR BRUGES FØLGENDE LÆREBØGER.

Forberedelsesklassen.

Matzens danske Læsebog for de lavere Klasser. For de første Begyndere: Chr. Winthers Aebog. Lunds Regnetabel. En Charakterbog.

1ste Klasse.

Matzens danske Læsebog, 1 Afdeling. Krossings poetiske Læsebog, 1 Deel. Listovs tyske Elementarbog (1864). Balslevs Bibelhistorie. Hammerich: 100 Psalmer. Rimestads geographiske Lærebog for Borger- og Almueskoler. Et Atlas (helst Rimestads). Helstedes Tegnebog, 1ste Hefte. Lunds Regnetabel. En Charakterbog.

2den Klasse B.

Matzens danske Læseb , 1 Afd. Svendsens Schema til den danske Sproglære. Krossings poetiske Læsebog, 1 Deel. Listovs tyske Elementarbog. Beissels tyske Grammatik. Listovs engelske Ledetraad. Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Rimestads geographiske Lærebog for Borger- og Almueskoler. Barfods mindre Lærebog i Danmarkshistorien. C. Bulls kortf. Musyklære. Berggreens trestemmige Sange, 1ste Samling. Fr. Jørgensens Forskrifter (til Hjemmeskrivning). Jensens Regnebog, 1ste Afdeling. Lunds Regnetabel. En Charakterbog.

2den Klasse A.

Matzens danske Læsebog, 2 Afdeling. Krossings poetiske Læsebog, 2 Deel. Svendsens Schema til den danske Sproglære. Rungs tyske Læsebog for de lavere Klasser. Beissels tyske Grammatik. Listovs engelske Elementarbog. Rosings engelske Grammatik. C. Ploetztes Syllabaire français ved C. Hyllested, 2 Oplag. Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer.

Nissens Danmarkshistorie i Udtog. Rimestads mindre Geographie. Et Atlas. Feddersens Naturens Bog I. C. Bulls kortf. Musiklære. Berggreens trestemmige Sange, 1ste Samling. Fr. Jørgensens Forskrifter (til Hjemmeskrivning). Jensens Regnebog, 1ste og 2den Afdeling. Lunds Regnetabel. En Charakterbog.

3die Klasse B.

Matzens danske Læsebog, 2 Afdeling. Krossings poetiske Læsebog, 2 Deel. Bojesens kortfattet dansk Sproglære. Rungs tyske Læsebog for de lavere Klasser. Simonsens tyske Formlære. Materialier af Jürs og Rung. Listovs engelske Læsebog, 1 Afd. (1860). Rosings engelske Grammatik. Rosings engelske Ordbog. Listovs engelske Stiløvelser, 1 Afdeling. Pistaines franske Elementarbog. Beissels franske Grammatik. Angers Udtog af den bibelske Historie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder. Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie (1861). Bergs Atlas over den gamle Verden. Rimestads mindre Geographie. Et Atlas. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyreriget. Petits Lærebog i Botanik. Steens elementære Arithmetik. Jensens Regnebog, 2den Afdeling. Berggreens trestemmige Sange, 1ste Samling. Fr. Jørgensens Forskrifter (til Hjemmeskrivning). Et Tegnebestik. En Charakterbog.

3die Klasse A.

Matzens danske Læsebog, 2 Afdeling. Krossings poetiske Læsebog, 2 Deel. Bojesens kortfattet dansk Sproglære. Hjorts tyske Læsebog, pros. Deel. Simonsens Formlære og Syntax (2 Udgave). Materialier af Jürs og Rung. En tysk Ordbog. Listovs engelske Læsebog, 1 Afdeling (1860). Rosings engelske Grammatik. Listovs engelske Stiløvelser, 1 Afdeling. Rosings engelske Ordbog. Pios Contes français. Beissels franske Grammatik. Borring og Gregersens franske Ordbog. Angers Udtog af den bibelske Historie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder. Bergs Atlas over den gamle Verden. Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie (1861). Rimestads mindre Geographie. Et Atlas. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyreriget. Petits Lærebog i Botanik. Mundts Geometrie

(7 Udg.). Steens matematiske Opgaver i det elementære Cursus. Jensens Regnebog, 3die Afdeling. Berggreens trestemmige Sange, 1ste Samling. Et Tegnebestik. En Charakterbog.

4de Klasse.

Hammerichs danske Læsestykker. Hammerichs svenske Læsestykker (2 Udg.). Goethes Goetz v. Berlichingen. Hjorts tyske Læsebog, pros. Deel. Simonsens tyske Formlære og Syntax. Lorenzens tyske Stiløvelser. En tysk Ordbog. Listovs Udvalg af engelske Forfattere, 1ste og 2det Hefte. Rosings engelske Grammatik. Listovs Stiløvelser, 2det Cursus. Rosings engelske Ordbog. Fistaines franske Læsebog. Krøyers franske Grammatik. Borring og Gregersens franske Ordbog. Det nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder. Bergs Atlas over den gamle Verden. Barfods mindre Danmarkshistorie. Rimestads mindre Geographie. Et Atlas. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyrriget. Petits Lærebog i Botanik. Mundts Geometrie (7 Udg.). Steens Elementær Algebra. La Landes Logarithmetavle ved Köhler. Holten: Læren om Naturens almindelige Love. Johnstrup: De chemiske Grundstoffer. Berggreens trestemmige Sange, 1ste Samling. Et Tegnebestik. En Charakterbog.

Den skriftlige Afgangsprøve.

Tirsdag 22 Juni 8—12 Udarbeidelse i Modersmaalet (Gjengivelse af et bekjendt Stof); 4—8 Regning. Onsdag 23 Juni 8—12 Geometrie; 4—8 Tydsk Stil. Fredag 25 Juni 8—12 Arithmetik; 4—8 Engelsk Stil. Lørdag 26 Juni 8—12 Udarbeidelse i Modersmaalet (fri Opgave); 4—8 Geometrisk Tegning.

Den mundtlige Afgangsprøve.

Torsdag 15 Juli Kl. 9 Engelsk; Kl. 12 Naturhistorie; Kl. 4 Matematik. Fredag 16 Juli Kl. 9 Tydsk; Kl. 12 Naturlære; Kl. 4 Historie og Geographie. Lørdag 17 Juli Kl. 9 Fransk.

Den skriftlige Aarsprøve.

- 4 Kl. Onsdag 14 Juli 8—11 Dansk Stil I; $11\frac{1}{2}$ —2 Arithmetik; 4—6 Engelsk Stil. Torsdag 15 Juli 8—11 Dansk Stil II; 12—2 Geometrisk Tegning; 4—6 Tydsk Stil. Fredag 16 Juli 8— $10\frac{1}{2}$ Geometrie; 11—1 Regning.
- 3 Kl. A. Onsdag 14de Juli 8—11 Dansk Stil; 12—2 Regning. Torsdag 15 Juli $8\frac{1}{2}$ —11 Geometrisk Tegning; 12—2 Tydsk Stil. Fredag 16 Juli 11—1 Engelsk Stil.
- 3 Kl. B. Onsdag 14 Juli 8— $10\frac{1}{2}$ Geometrisk Tegning; 11—1 Tydsk Stil. Torsdag 15 Juli 8— $10\frac{1}{2}$ Dansk Stil; $10\frac{1}{2}$ —12 Regning; Fredag 16 Juli 8—10 Engelsk Stil.
- 2 Kl. A. Løvedag 17 Juli 9— $10\frac{1}{2}$ Regning; 11—12 Retskrivning; 12—1 Tydsk Diktat.
- 2 Kl. B. Løvedag 17 Juli 11— $12\frac{1}{2}$ Regning; 1—2 Retskrivning.
- 1 Kl. Løvedag 17 Juli 8—9 Retskrivning; $12\frac{1}{2}$ —2 Regning. Løvedag 17 Juli Kl. 2 alle Klasser Sang. Prøveskrivning og Frihaandstegning er udført i Aarets sidste Skrive- og Tegne-Timer.

Den mundtlige Aarsprøve.

4 Klasse.

3 Værelset Nr. 3.

- Mandag 19 Juli 10—12 Tydsk; 12—2 Arithmetik.
 Tirsdag 20 Juli 8—10 Naturlære; 4—6 Historie.
 Onsdag 21 Juli 8—10 Fransk; 10—12 Geographie.
 Fredag 23 Juli 10—12 Geometrie; 12 2 Naturhistorie.
 Løvedag 24 Juli 8—10 Engelsk; 12—3 Gynmastik.

3 Klasse A.

3 Værelset Nr. 4.

- Mandag 19 Juli 8—10 Religion; 4—6 Geometrie.
 Tirsdag 20 Juli 10—12 Arithmetik; 12—2 Fransk.
 Onsdag 21 Juli 8—10 Historie; 4—6 Naturhistorie.
 Fredag 23 Juli 10—12 Tydsk; 12—2 Engelsk.
 Løvedag 24 Juli 8—10 Naturlære; 10—12 Geographie; 12—3 Gymnastik.

3 Klasse B.**3 Hærfst Nr. 4.**

Mandag 19 Juli 10—12 Historie; 12—2 Engelsk.
 Tirsdag 20 Juli 8—10 Religion; 4—6 Geographie.
 Onsdag 21 Juli 10—12 Arithmetik; 12—2 Tydsk.
 Fredag 23 Juli 8—10 Fransk; 4—6 Naturhistorie.
 Løverdags 24 Juli 12—3 Gymnastik.

2 Klasse A.**3 Hærfst Nr. 8.**

Mandag 19 Juli 10—12 Fransk; 12—2 Naturhistorie.
 Tirsdag 20 Juli 8—10 Dansk; 4—6 Religion.
 Onsdag 21 Juli 8—10 Tydsk; 10—12 Historie.
 Fredag 23 Juli 8—10 Musikkunde; 10—12 Engelsk.
 Løverdags 24 Juli 10—12 Geographie; 12—3 Gymnastik.

2 Klasse B.**3 Hærfst Nr. 3.**

Mandag 19 Juli 8—10 Religion; 4—6 Geographie.
 Tirsdag 20 Juli 10—12 Dansk; 12—2 Tydsk.
 Onsdag 21 Juli 12—2 Naturhistorie.
 Fredag 23 Juli 8—10 Historie; 4—6 Engelsk.
 Løverdags 24 Juli 12—3 Gymnastik.

1 Klasse.**3 Hærfst Nr. 8.**

Mandag 19 Juli 8—10 Dansk.
 Tirsdag 20 Juli 10—12 Tydsk; 12—2 Geographie.
 Onsdag 21 Juli 4—6 Historie.
 Fredag 23 Juli 12—2 Religion.
 Løverdags 24 Juli 8—10 Naturhistorie; 12—3 Gymnastik.

Forberedelsesklassen.**3 Hærfst Nr. 8.**

Mandag 19 Juli 4—6 Regning.
 Onsdag 21 Juli 12—2 Dansk.
 Fredag 23 Juli 4—6 Historie.
 Løverdags 24 Juni 12—3 Gymnastik.

Løverdags 24 Juli Kl. 4 meddeles Prøvens Udfald, samt foretages Omflytning og Opflytning.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Disciplenes Forældre eller Værger og Enhver, som har Interesse for Skolen.

Nye Disciple prøves Mandag 26 Juli Kl. 10 eller Torsdag 26 August Kl. 10, helst den første Dag.

Fredag 27 August Kl. 8 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

